

15 september 2024

TERUG NAAR HET HART VAN AANBIDDING (een oproep om werk te maken van bidden)

Mattheüs 6, vers 5 t/m 13

Oproep om werk te maken van het bidden

Ik denk dat het heel goed zou zijn voor onze gemeente als wij ons in de komende tijd op het gebed gaan richten. Dat dit echt heel belangrijk is. Om deze reden wil ik iets vertellen over het bidden: 1. over hoe mooi en kostbaar het is om te bidden en 2. wat bidden nu eigenlijk is. Want om je er een mening over te vormen of het inderdaad belangrijk is om ons met elkaar op het gebed te richten in het nieuwe seizoen, moeten wij natuurlijk wel weten waar wij het over hebben.

Ga in de binnenkamer

De Bijbellesing beslaat een gedeelte uit de Bergrede, het onderwijs dat Jezus aan het begin van Zijn optreden heeft gegeven aan Zijn leerlingen. Jezus sprak over het Koninkrijk van God dat in Hem was gekomen en dat uiteindelijk zal uitbreken in een totaal nieuwe wereld, een nieuwe hemel en aarde. Jezus legde vervolgens uit waar het in dat Koninkrijk van God omgaat en wat er van je wordt verwacht en een van de onderwijsthema's was het gebed. Jezus hoefde niet aan zijn leerlingen te vertellen dat bidden bij het geloof hoorde. Nee, er werd door het volk Israël al eeuwenlang gebeden. Maar Jezus brengt twee correcties aan om de gebedspraktijk van Zijn leerlingen bij te sturen. Ten eerste zegt Hij: *wees niet zo als de hypocriete mensen, die er zeer op gesteld zijn om in de synagogen en op de hoeken van de straten staan te bidden om door de mensen gezien te worden* (vers 5). Dus: ga niet op Bisonspoor, op de hoek van de Kaatsbaan of op de rotonde van de Straatweg hardop staan te bidden. Zult u dat niet doen? ... Nee, dat zult u waarschijnlijk niet doen. Want hardop bidden op plaatsen waar andere mensen zijn vinden wij soms maar lastig. We vouwen wat zenuwachtig en onopgemerkt onze handen en doen onze ogen kort onze ogen dicht, als wij in een restaurant zitten en het eten is net geserveerd. Laat staan dat wij een gebed op straat zouden gaan doen. Nu, in het Israël van die tijd was dat een stuk gewoner: hardop bidden. Hardop bidden bij de synagogen, maar soms ook op straat. En naast dat dit dus gewoner was dan in onze tijd en cultuur, dwong het ook respect af. En tja, respect, daar zijn wij mensen nu eenmaal heel gevoelig voor... en daar ging het dan ook mis: bidden gaf een goed gevoel, omdat je gezien werd, respect van anderen voelde, respect omdat men van je zag hoe je op God gericht was. Maar dat 'op God gericht'

moet dus eigenlijk tussen aanhalingstekens staan bij de huichelaars: de aandacht en de bewondering van andere mensen was ook best wel prettig....

Nogmaals: ik ben er niet zo bang voor dat ik u ervan moet weerhouden om straks uw gebedsskills midden op straat te etaleren, maar... *in hoeverre is ook voor ons de omgeving bepalend voor ons bidden?* Want dat was het probleem met die huichelaars zoals Jezus ze noemt, die hypocrieten op de hoeken van de straten: ze waren in hun bidden meer bezig met de omgeving dan met God Zelf. Maar *bidden dat vraagt juist dat je heel die omgeving even laat voor wat het is*. Dat je de mening van anderen, hoe anderen ermee omgaan, maar ook gewoon alle andere dingen die je nog moet doen en wilt oppakken, dat je heel die omgeving even laat voor wat het is... en dat je je echt op God richt. Dat je er even bent voor Hem, zoals je bent. Laat dus die omgeving en hoe de mensen om je heen naar je kijken en wat ze van je vinden en hoe je goed op hen kunt overkomen..., laat die omgeving even voor wat het is... en *wees er voor God, helemaal zoals je bent*. Zonder masker. Zonder jezelf een beetje groot te houden. Maar ook zonder jezelf naar beneden te drukken omdat de omgeving dit of dat van je vindt of omdat je nog zoveel wilt of moet... Nee! Wees er even, gewoon er zijn, er helemaal zijn voor God.

En... dat is toch eigenlijk ontzettend mooi dat je mag doen toch? Gewoon in je binnenkamer, op je slaapkamer, als je even alleen bent waar dan ook: er echt even voor God zijn, zoals je bent. Ik zou zeggen: zoek die eenzaamheid op en dan zul je dan juist ontdekken dat je helemaal niet eenzaam bent. In de massa kan je je nog heel eenzaam voelen, zo weet bijna iedereen wel. Want: je anders voelend, soms wat gespannen, niet echt gehoord of begrepen soms, of je voelt gewoon die verwachtingen van anderen, dat jij eigenlijk ook... Je kunt eenzaam zijn te midden van je vrienden, je klasgenoten, je familie, je kerk. En ook al zou je daar geen last van hebben... zonder het gebed lijden wij allemaal aan dezelfde eenzaamheid, zo merkte de theoloog Miskotte eens op. Want zonder aanspraak van God, zonder in het gebed door Hem gehoord te worden en door Hem aangesproken te worden, zitten wij allemaal in hetzelfde eenzame schuitje op deze wereld, opgesloten in ons leven, samen alleen met onze verlangens, onze angsten, onze vragen, onze druktes, onze beperktheden, omgeven door (in de woorden van Miskotte) een zwijgend heelal. Alleen met onszelf op deze grillige, onzekere wereld. Dat is toch erg... Maar gelukkig hoeft dat niet zo! U en ik krijgen vandaag anders te horen! Wij mogen onze binnen-kamer binnengaan, de deur van de slaapkamer of hobbykamer achter ons dichtdoen en in dat stukje eenzaamheid ervaren dat wij als mens niet eenzaam zijn, maar dat wij er mogen zijn... met God. Ik hoop echt hè dat u en jij dat zullen doen en mogen ervaren: elke dag steeds even met God zijn. Door Hem gezien. En Hem ontmoet te hebben. 'Gods verborgen omgang vinden zielen waar Zijn vrees in woont. 't Heilgeheim wordt aan Zijn vrienden naar Zijn vredeverbond getoond (Psalm 25, vers 7 berijmd)'

Geen omhaal van woorden

Nu de tweede aanwijzing van Jezus (vers 7): als je bidt, gebruik dan geen omhaal van woorden, zoals de heidenen, want zij denken dat zij door de veelheid van woorden verhoord zullen worden.' De voetballeerij was in de tijd van de Bijbel nog niet bekend, maar wat bij voetbal met een omhaal wordt bedoeld weet u misschien wel. Via

een kunstige manoeuvre zorg je ervoor dat de bal met een looping over jezelf heen in het doel of naar een medespeler wordt geschoten. Nu, *laat die bijzondere manoeuvres alsjeblieft weg*, zo zegt Jezus. Geen omhaal van woorden maken.

Er is een document uit het begin van de vierde eeuw – iets later dus dan de Bijbel – gevonden, een decreet (een officiële afkondiging) van de Romeinse keizer. En dat decreet begint zo: de keizer Ceasar, Valerius, Maximanus, Onverwinnelijke, Augustus, heerser van Pontifex, heerser van Germanië, heerser van Egypte, heerser van... en zo nog heel veel namen meer. Een hele omhaal van eervolle namen en pas dan de afkondiging waar het om gaat. Zo werden goden ook soms aangeroepen in die tijd: met allemaal namen om hen zo gunstig te stemmen, in een goede stemming te krijgen. Maar zo werkt het niet bij God. .

Wat wilde Jezus met dat 'geen omhaal van woorden' ons nu meer leren? Maar altijd heel kort en krachtig bidden? Nou, Jezus Zelf heeft soms hele nachten gebeden, zo kunnen wij lezen in de Bijbel. Het gaat niet om dat je vooral kort met weinig woorden moet bidden. Alhoewel, in het boek Prediker staat wel iets wat daarop lijkt. Ik citeer de Prediker in hoofdstuk 5 van zijn boek: 'wees niet te snel met je mond en laat je hart zich niet haasten een woord te uiten voor het aangezicht van God. Want God is in de hemel en jij bent op aarde, dus moet je spaarzaam met je woorden zijn. Drukke leidt tot dromerij en veel praten tot gebazel. Zo'n omhaal van woorden, zo'n hele brei aan woorden, dat kan ook nietszeggend worden natuurlijk. Hoe meer woorden hoe leger de woorden soms worden. Gebazel, zo noemt de Prediker dat. Als je bidt, dan heb je het natuurlijk wel tegen de Heere God. Tegen de allerhoogste Wer-kelijkheid die er is, God Zelf. Natuurlijk mag je met je eigen woorden bidden en echt: je mag tegen God zeggen wat je op je hart hebt, maar ga niet zomaar een eind weg praten, bidt in vertrouwen maar ook in ontzag, eenvoud en nederigheid, met diep respect.

Maar volgens mij bedoelt Jezus nog voor iets anders te waarschuwen met die omhaal van woorden. De Heere Jezus bedoelde volgens mij: probeer God niet met woorden te vleien en om te praten. Heidenen denken dat ze met hun veelheid aan woorden wel verhoord zullen worden, zegt Jezus. Maar: zo werkt bidden niet. Bidden is geen middelje om Gods wil naar je toe te buigen. 'Maar veel en krachtig bidden en dan zal God wel moeten luisteren.' Ik moet denken aan die Baäldienaren in de tijd van Elia, die maar bleven roepen tot Baäl. En toen Baäl nog steeds niet luisterde, begonnen zij zichzelf te snijden: nu zal Baäl toch wel moeten luisteren naar ons? Nee, zo werkt het niet bij God. Bidden is geen techniek, geen middel om je wensen vervuld te krijgen. Ja, je mag je diepste vragen, je grootste verlangens kenbaar maken..., maar *probeer je eerst op God te richten..., Wie Hij is..., wat Hij met ons wil delen..., wat Hij met deze wereld voor heeft..., Zijn Koninkrijk en Zijn gerechtigheid..., je daarop richten eerst... en dan aan God je vragen stellen als je die hebt, heel kort of heel uitgebreid als je daar behoefte aan hebt* (want: je mag alles met God delen). Maar eerst jezelf dus op God richten. Want bidden is geen techniek om God naar jou toe te laten buigen. *Bidden is de weg waarop jij je naar God toe buigt..., je voor Hem openstelt..., je aan Hem overgeeft.*

Gods werkkamer mogen bezoeken

Ik heb hierover wel eens in KerkopWeg een overdenking geschreven en toen vergeleek ik bidden met een bezoek aan het paleis van een koning: als ik bid, dan vraag ik niet aan de hoogste Koning om even bij mij thuis langs te komen om wat problemen van mij op te lossen en te geven wat ik wel fijn zou vinden om te hebben. Als ik bid dan roep ik niet dat God mijn huisje moet aandoen, nee, als ik bid, dan klopt ik als het ware op de deur van Gods Koninklijke werkkamer en... dan gaat die deur voor mij

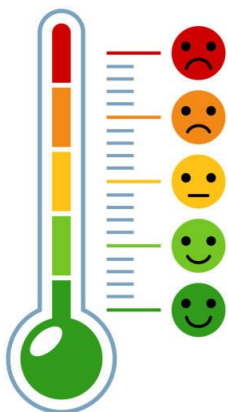
open. Ik mag bij Hem komen. Zomaar. Terwijl ik biddend geknield zit voor mijn bed, of tijdens een pauze achter mijn bureau of achter het stuur, mag ik door mijn ogen te sluiten

en mijn handen te vouwen Gods Koninklijke werkkamer binnenstappen. 'Klopt en u zal opengedaan worden.' Wat bijzonder(!): ik mag een moment heel dicht bij Hem zijn. Om stil te zijn van verwondering. Of om Hem juist te prijzen en te eren met een lied of een paar woorden. Ik mag daar in Zijn Koninklijke werkkamer zijn. Om even stil te zijn. Om Hem te prijzen. Maar ook om inzicht te krijgen in Zijn werk en te vragen naar Zijn plannen. Om te zoeken en te vragen hoe ik Hem de Koning zou kunnen dienen. Om meegenomen te worden in Zijn Koninklijke werk, op Zijn Koninklijke weg door de wereld. Misschien ook wel iets over mijzelf vertellen, dat mag ook als ik bij Hem op bezoek ben. Maar prachtig hè: *door mijn handen te vouwen en te bidden mag ik op bezoek bij de allerhoogste Koning en mij wanen in Zijn paleis!*

En daarom begint het 'Onze Vader' wat Jezus vervolgens Zijn leerlingen leert ook niet met 'geef ons heden ons dagelijks brood'. Nee het begint met het prijzen van de Koning, die tegelijkertijd onze Vader wil zijn: Onze Vader die in de hemelen zijt, Uw Naam worde geheiligd, Uw Koninkrijk kome, Uw wil geschiede. En daarna pas: geef ons heden ons dagelijks brood. (Geef ons deze dag wat wij nodig hebben.) Eerst: je richten op Hem. Er gewoon zijn voor Hem, zoals je bent. In Zijn Koninklijke werkkamer gaan zitten en je openstellen. En dan pas wat je nodig hebt aan God vragen. Nu gaat het er niet om dat je nooit zomaar iets tussendoor aan God mag vragen, maar dat je altijd eerst moet loven en aanbidden en dat je dan pas je wens aan God kenbaar maakt. Nee, dan bestaat het gevaar dat het loven en aanbidden van God een ritueel wordt wat je even afwerkt, voordat je aan God mag vragen wat je op je hart hebt. Nee, het is prima om soms zomaar een vraag uit te roepen. Een schreeuw naar de hemel. De hemel te bestormen met je vragen. Dat mag. Dat is goed zelfs! Maar zorg ervoor dat jouw bidden niet alleen uit allemaal vragen en wensen bestaat. Het gaat om de ontmoeting met God. Dat jij er zelf bij bent. Helemaal zoals je bent. Met alles wat je hebt. Dat jij er bent voor God. Voor God Die niet met veel woorden of bepaalde trucjes is om te krijgen om Zich naar ons toe te buigen..., maar Die Zichzelf in Zijn wonderlijke liefde naar ons toe heeft gebogen in Jezus Zijn Zoon.

Bidden als graadmeter voor je geloof(sleven)

Ik heb wel eens gehoord dat het bidden de graadmeter is van je geloof. Hoe je bidt, wat je bidt, wanneer je bidt..., dat alles vertelt iets over hoe het met je geloof ervoor staat. Ik heb dat bij mijzelf deze week proberen en bij mij klopte het vrij goed, moet ik zeggen. Zou dat ook bij jullie het geval kunnen zijn? Waar moet je dan aan denken? Nu, in een van mijn vorige gemeenten had ik bijvoor-beeld contact met een man die altijd om genezing van zichzelf bad. Nou, ik zou de laatste zijn om te beweren dat je niet om genezing mag bidden, maar ik kwam in onze gesprekken steeds meer tot de

ontdekking dat zijn hele geloof eigenlijk in het teken stond van 'ik wil gezondheid' en dat God en Gods eer, maar ook Gods Koninkrijk en Gods toekomst... niet zo in beeld waren. Bij mijzelf kwam ik erachter dat ik erg vaak bid dat ik Gods knechtje mag zijn. Nou dat is natuurlijk mooi voor een dominee, maar het is ook mijn persoonlijke valkuil in het geloof: veel dingen willen doen (zo'n Martha-mentaliteit) en het best wel lastig vinden om aan Jezus' voeten te zitten zoals Maria en gewoon te ontvangen. Nog een voorbeeld: als je gebed steeds maar hetzelfde is – bijvoorbeeld altijd 'het Onze Vader bidden' bij het eten en verder niets – dan kan dat een teken zijn dat je geloof misschien wat meer diepte nodig heeft en dat je misschien wat meer over God zou moeten lezen uit de Bijbel, over Wie Hij is en wat Hij belangrijk vindt. Maar ik ken ook iemand die de hele dag door psalmregels in haar gedachten heeft, of zingt..., wat zou dat over je geloof zeggen? Nu, je hoeft je niet aan anderen te meten – alsjeblieft niet – en je moet jezelf ook geen schuldcomplex aanpraten als je bidden lastig vindt..., maar herken je het bij jezelf dat je bidden iets vertelt over je geloof en je omgang met God?

Bidden als bron van geloofsgroei en volharding in het geloof

Bidden vertelt iets over je geloof. Maar wat ik nog belangrijker vind om te delen: bidden is naast het Bijbel-lezen ook de bron van geloofsgroei en geloofsvolharding. Paulus roept nadat hij over allemaal geestelijke wapens heeft gesproken om sterk te staan in het geloof niet voor niets op tot het gebed. Want een gemeente waar weinig tot niet wordt gebeden staat machteloos in deze wereld. Die kan alvast na gaan denken over kerksluiting. In dat kader wil ik tenslotte het laatste met u delen:

Afgelopen week is er een column van Corina Nagel verschenen in het ND ([Je maakt je zorgen over jongeren in de kerk? Kijk ook eens naar jezelf als opvoeder - Nederlands Dagblad. De kwaliteitskrant van christelijk Nederland.](#)) Corina verwees in haar column naar een boekje van professor Herman Paul, die het in dat boekje heeft over interne secularisatie. Ik probeer de boodschap van dat boekje even in twee zinnen samen te vatten: het probleem is niet dat kerken alsmaar leger worden..., het onderliggende en veel grotere probleem is dat de harten van kerkbezoekers steeds voller gaan zitten: er waait zoveel naar ons toe..., zoveel interessants..., maar ook

zoveel wat een appel op ons doet..., zoveel wat ons bevraagt..., zoveel wat wij willen, moeten, kunnen..., waardoor het geloof meer en meer moet opboksen tegen al die dingen... en het met steeds minder ruimte moet doen in ons hart... een steeds meer bescheiden plaats gaat innemen... totdat wij het niet eens missen. Dat gevaar is er bij onze jongeren. Maar – zo gaf Corina in haar column aan – dat gevaar is er ondertussen net zo goed bij hun ouders en bij ons allemaal. We maken ons vaak wel heel erg veel zorgen over de jongeren in de kerk, maar hoe staat het met de rest? Met de ouders? En met de andere volwassenen? Want er vliegt zoveel je hart binnen: zoveel mogelijkheden, zoveel wat in onze cultuur heel gewoon is, wat je prikkelt, zoveel aandachtsvelden... *draag je voldoende zorg voor je hart?* Staat het kennen van God en het steeds meer van Hem willen weten bovenaan op je lijstje? Of laten wij van alles bij ons binnenkomen en verslapt ondertussen langzaam maar zeker het geloof en het gemeente-zijn?

Ik roep u en jou en mijzelf er daarom toe op om echt werk te gaan maken van het gebed. Om zuinig te zijn op die binnenkamer van ons, ons hart. En om met elkaar steeds weer in Gods werkkamer op bezoek te gaan... om Hem te eren..., om te ontdekken waar het Hem om gaat in deze wereld... om ons te verwonderen... en om onze vragen en verlangens met Hem te delen. Samen bidden. Ja, ieder afzonderlijk in zijn of haar binnenkamer. Maar ook als man en vrouw samen bidden. En als gezin: samen een bezoek brengen aan Gods werkkamer, hoe goed en opbouwend is dat. Maar ook op de kringen: echt elkaar Gods werkkamer in bidden met de noden die er zijn. Op de clubs. Hier tijdens de kerkdiensten. Samen bidden, dat kan je zo met elkaar verbinden. En het is ook zo'n belangrijk wapen tegen de interne secularisatie, de vervlakking van je hart. Maar... het gebed is ook zo'n mooi cadeau van God om met God te mogen zijn. Gewoon met alles wat je hebt er te zijn in Gods nabijheid. Daarom: *terug naar het hart van aanbidding.*

